

ΤΖΕΝΗ ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΜΑΜΑ ΜΟΥ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Ν Ε Α Ν Ι Κ Η Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΣΕΙΡΑ: ΜΙΚΡΗ ΠΥΞΙΔΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Χωρίς τη μαμά μου**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Τζένη Θεοφανοπούλου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Αναστασία Σακελλαρίου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Γιώργος Παζάλος
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Τζένη Θεοφανοπούλου, 2010
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2010

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2010

ISBN 978-960-453-830-0

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του συγγραφέα κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΤΖΕΝΗ ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΩΡΙΣ
ΤΗ ΜΑΜΑ ΜΟΥ

Για την Τζένη

Περιεχόμενα

Η απόφαση	11
Το κουβάρι ξετυλίγεται	33
Στο χωριό	63
Επιστροφή στην Αθήνα	85
Ό,τι ακόμη με πληγώνει	99
Τι νόημα μπορεί να έχει η ζωή;	129
Μια αναπάντεχη εξέλιξη	153
Το «πάρτι»	163

Η απόφαση

Γεια σας. Με λένε Φωτεινή Αντύπα και είμαι δώδεκα χρόνων και κάτι μηνών. Η μαμά μου πέθανε πριν από τεσσαράμισι χρόνια· τότε εγώ ήμουν οκτώ χρόνων. Ήμουν ακριβώς οκτώ χρόνων, γιατί η μαμά πέθανε λίγες μέρες μετά τα γενέθλιά μου.

Πηγαίνω στην Πρώτη Γυμνασίου και ζω με τον μπαμπά μου και τον αδελφό μου, τον Βασίλη, σε μια γειτονιά της Αθήνας. Βέβαια, κοντά μας μένουν οι θείοι μου, η γιαγιά κι ο παππούς και πολλοί, πολλοί φίλοι μας. Εδώ γεννήθηκε η μαμά, εδώ έμενε κι ο μπαμπάς από μικρός, εδώ γεννηθήκαμε ο αδελφός μου κι εγώ. Γι' αυτό έχουμε όλοι πολλούς φίλους γύρω μας.

Σε λίγες μέρες είναι τα γενέθλια της μαμάς. Αν ζούσε, θα γινόταν τώρα σαράντα χρόνων. Δεν ξέρω πόσο καλά τη θυμάμαι. Δεν μπορώ να πω με απόλυτη σιγουριά αν τα μά-

τια της ήταν γαλάζια ή πράσινα, αν ήταν ψηλή ή κοντή –εμένα έτσι κι αλλιώς μου φαινόταν πολύ ψηλή γιατί τότε ήμουν μικρή– ή πόσο μακριά ήταν τα μαλλιά της. Θυμάμαι όμως ότι ήταν πορτοκαλιά, ναι, δε λέω ψέματα, η μαμά μου είχε πορτοκαλιά μαλλιά. Θυμάμαι ακόμα μια μυρωδιά, ανακατεμένη λεβάντα και τριαντάφυλλο, να με χαλαρώνει λίγο προτού ανταλλάξουμε το τελευταίο φιλή της ημέρας. Ο μπαμπάς λέει πως ήταν το άρωμά της –έχει φυλάξει το τελευταίο μπουκαλάκι– αλλά μπα, δεν είναι ακριβώς η ίδια μυρωδιά.

Στο σπίτι, όμως, έχουμε πολλές φωτογραφίες. Τι μαμά κοριτσάκι, τι μαμά κοπέλα στο λύκειο, τι μαμά νύφη, τι μαμά έγκυο, πρώτα στον Βασίλη κι αργότερα σ' εμένα. Σίγουρα, ήταν πολύ όμορφη γυναίκα η μαμά μου. Έχω φτιάξει ένα άλμπουμ καταδικό μου και το έχω στο δωμάτιό μου. Έτσι κρατώ μέσα στο μυαλό μου την πιο όμορφη εικόνα της.

Έχουμε και μερικές φωτογραφίες που τις τραβήξαμε στο σπίτι λίγο πριν η μαμά φύγει για το νοσοκομείο, απ' όπου δε γύρισε ποτέ ξανά. Σε αυτές τις φωτογραφίες είναι αδυνατισμένη, τα μαλλιά της είναι αραιά και το βλέμμα της χαμένο. Σε μια από αυτές κάθεται στα γόνατά της και την κοιτώ με τρόμο. Δεν τις θέλω αυτές τις φωτογραφίες. Καλύτερα να τις πετάγαμε.

Ένας ήχος, σαν σούρσιμο ποδιών, αναγκάζει τη Φωτεινή να κρύψει γρήγορα το τετράδιό της. Η πόρ-

τα του δωματίου της ανοίγει κι έκπληκτος ο πατέρας της εμφανίζεται μπροστά της.

«Καλά, βρε Φωτεινή, τι κάνεις τέτοια ώρα; Ξέρεις τι ώρα είναι;»

«Τι, τι κάνω, καλέ μπαμπά; Ε, δε βλέπεις; Διαβάζω», απαντά γρήγορα προσπαθώντας να κρύψει την ταραχή της.

«Διαβάζεις δύο η ώρα τα ξημερώματα;»

«Οχ! Ούτε όταν διαβάζω είσαι ευχαριστημένος;»

«Εξαρτάται πότε διαβάζεις και τι διαβάζεις.»

«Τι θες να πεις; Δεν καταλαβαίνω τι εννοείς. Μπορεί να γράψουμε μαθηματικά. Δηλαδή, όχι ότι μας το είπε καθαρά ο καθηγητής, αλλά έτσι, κάπως μας τα μπέρδεψε και να, είπα μήπως...»

«Αμ δε σας τα μπέρδεψε ο καθηγητής, Φωτεινή μου. Εσύ μου τα μπουρδουκλώνεις. Δεν είναι όμως τώρα ώρα για κουβέντες. Έλα, γρήγορα για ύπνο», της λέει βάζοντάς την άρον άρον στο κρεβάτι.

Κάτι προσπαθεί να μουρμουρίσει εκείνη, αλλά ο πατέρας της δεν της δίνει σημασία.

«Κοίτα μην ξανασηκωθείς. Θα σε ακούσω. Αύριο δε θα μπορείς να πάρεις τα πόδια σου. Άντε, καληνύχτα τώρα», της λέει σβήνοντας το φως.

«Ε, την πόρτα», του φωνάζει εκείνη, καθώς βγαίνει από το δωμάτιό της.

Μόλις μένει μόνη, παίρνει βαθιά αναπνοή και προσπαθεί να ηρεμήσει. Γίνεται πάλι απόλυτη ησυχία.

Άρα ο μπαμπάς πήγε για ύπνο, σκέφτεται. Σηκώνεται και, μέσα στο σκοτάδι, αποφεύγοντας και τον παραμικρό θόρυβο, μαζεύει το χοντρό τετράδιο, το κρύβει στο συρτάρι που κλειδώνει και βάζει το κλειδί στην τσάντα της. Επιστρέφει στο κρεβάτι και ξαπλώνει. Κλείνει τα μάτια και βυθίζεται στις σκέψεις της. Ο ύπνος δεν αργεί να την πάρει. Η μέρα, που ήδη έχει τελειώσει, ήταν πολύ ιδιαίτερη για εκείνη και την έχει αναστατώσει ευχάριστα. Επιτέλους, είχε αρχίσει να υλοποιεί μια απόφαση παρμένη από καιρό.

Όπως σας έλεγα λοιπόν, σε λίγες μέρες είναι τα γενέθλια της μαμάς κι αυτό που διαβάζετε τώρα είναι το δώρο μου, που, κοντά τρία χρόνια τώρα, έχω αποφασίσει να ετοιμάσω για εκείνη.

Ναι, καλά καταλάβατε. Πρόκειται για ένα βιβλίο. Μόνο που το βιβλίο αυτό δεν το γράφω μόνη μου. Άθελά τους, χωρίς να το ξέρουν δηλαδή, συμμετέχουν και πολλοί άλλοι ακόμα. Εγώ, όπως ήδη σας είπα, όταν πέθανε η μαμά ήμουν οκτώ χρόνων. Αν θέλουμε όμως να μιλήσουμε ειλικρινά, δεν ήμουν ούτε επτά· τόσο ήμουν όταν αρρώστησε και σιγά σιγά άρχισε να μεταμορφώνεται σε μια άλλη. Έτσι, λοιπόν, δε θυμάμαι πάρα πολλά από εκείνη, από τη ζωή μας, από τις συνθήκες της. Φυσικά θυμάμαι κάποια πράγματα, τα οποία, επειδή δε θέλω να τα ξεχάσω, θέλω να τα γράψω. Οι άλλοι όμως θυμούνται πολλά. Και μου αρέσει να

τους ακούω να διηγούνται ιστορίες. Όλα αυτά τα χρόνια λοιπόν μαζεύω ιστορίες, πολλές ιστορίες, που, αν τις ενώσεις όλες μαζί, φτιάχνεις μία, την ιστορία της μαμάς μου.

Στην αρχή βέβαια, τον πρώτο καιρό μετά το θάνατό της, δε μιλούσαμε πολύ για εκείνη· αλλά κι όταν μιλούσαν οι μεγάλοι, ήταν πολύ στενοχωρημένοι. Ο μπαμπάς μάλιστα προσπαθούσε να κρύψει τα δάκρυά του. Δεν ξέρω γιατί. Μάλλον για να μη στενοχωριόμαστε εμείς. Δεν είμαι σίγουρη ότι έκανε καλά. Αυτό που καταλαβαίνω είναι ότι, όταν νιώθουμε δυνατό πόνο, θέλουμε να κλάψουμε. Και δεν είναι κακό αυτό. Είναι πολύ ανακουφιστικό. Βέβαια σήμερα, που μεγάλωσα, τον καταλαβαίνω καλύτερα.

Όσο όμως ο καιρός περνούσε, όλο και περισσότερο αρχίσαμε να μιλάμε για τη μαμά. Όχι μόνο εμείς, όλοι. Και τώρα, πολλές φορές, θυμόμαστε αστείες ιστορίες και γκριμάτσες που έκανε και γελάμε. Έτσι νιώθω καλύτερα. Πολύ καλύτερα. Γι' αυτό πια ζητάω ν' ακούω όσο πιο πολλές ιστορίες γίνεται. Και μερικές φορές, όταν μια ιστορία μ' αρέσει πολύ, θέλω να την ακούω πολλές, πολλές φορές.

«Φωτεινή, πέντε η ώρα. Άρχισε να ετοιμάζεσαι για το πιάνο. Πρέπει να φύγουμε σε λίγο».

Τούτη τη φορά είναι η φωνή της κυρα-Μάρθας που τη διακόπτει. Η Φωτεινή εκνευρισμένη κλείνει το τετράδιό της και το κλειδώνει στο γνωστό συρτάρι. Βάζει το κλειδί στην τσάντα της μουσικής κι αρχίζει να ετοιμάζεται.

«Άκουσες, παιδάκι μου;»

«Μη φωνάζεις, καλέ γιαγιά. Άκουσα. Για κουφή με περνάς; Σε πέντε λεπτά είμαι έτοιμη».

«Όλο έτσι λες και μέχρι ν' αποφασίσεις τι θα φορέσεις περνούν δέκα ώρες. Άντε, γρήγορα».

«Ουφ, αμάν πια. Τι λες, δεν ξέρω εγώ πότε έχω μάθημα και ξέρεις εσύ;»

«Ναι, ναι, ξέρεις και κάθε φορά τρέχουμε στο δρόμο. Αφού το ξέρεις, με πονάνε τα πόδια μου και δεν μπορώ να πηγαίνω γρήγορα. Τι θέλεις, παιδάκι μου, να με εξοντώσεις;»

«Ξέρεις πολύ καλά τι θέλω», της απαντά η Φωτεινή αγανακτισμένη.

«Καλά, πάλι τα ίδια; Είσαι μικρή ακόμη για να πηγαίνεις μόνη σου. Τα έχουμε πει τόσες φορές. Δεν το καταλαβαίνεις;»

«Όχι, δεν το καταλαβαίνω. Τόσα παιδιά στην ηλικία μου έρχονται μόνα τους στο μάθημα. Επιτέλους, είμαι στο γυμνάσιο».

«Σαν πολύ γλωσσού δεν έχεις γίνει τελευταία;»

«Ναι, πάντα, όταν δεν έχετε τι να μου απαντήσετε, όλοι σας με λέτε γλωσσού».

«Καλά, άσε τώρα τα πολλά λόγια και άντε να ξεκινήσουμε, γιατί στο τέλος θα το χάσεις το μάθημα», λέει η κυρα-Μάρθα αποφασιστικά τραβώντας τη να φύγουν.

Απ' όλες τις φωτογραφίες περισσότερο αγαπώ εκείνες που βγάλαμε το τελευταίο καλοκαίρι, λίγο πριν εκδηλωθεί η αρρώστια της. Ίσως γιατί θυμάμαι αρκετά πράγματα, ίσως γιατί σχεδόν σε όλες δείχνει ευτυχισμένη, ίσως γιατί είναι πολύ όμορφη έτσι όπως φαίνεται μαυρισμένη με τα πορτοκαλιά της μαλλιά να φτάνουν στους ώμους...

Σε μια από αυτές είμαστε οι τρεις μας: ο μπαμπάς, ο Βασίλης κι εγώ· παίζουμε μπάλα μέσα στη θάλασσα. Εγώ δε φαίνομαι καθαρά, γιατί η μπάλα έχει σκάσει ακριβώς μπροστά μου κι έχουν πεταχτεί πολλά νερά που με κρύβουν. Η μαμά τραβούσε τη φωτογραφία. Τώρα βέβαια θα αναρωτιέστε γιατί αγαπώ αυτήν τη φωτογραφία, στην οποία μάλιστα δεν υπάρχει η μαμά. Γιατί θυμάμαι πολύ καλά τη χαρά της όταν εμφανίσαμε το φιλμ. Είχε ενθουσιαστεί που είχε καταφέρει να πιάσει ακριβώς τη στιγμή που έσκασε η μπάλα. Καμάρωνε για τη φυσικότητα και τη ζωντάνια της φωτογραφίας της. Δεν της άρεσε καθόλου όταν ο μπαμπάς μάς έστηνε μπροστά σ' ένα όμορφο τοπίο ή κάποιο αξιοθέατο τέλος πάντων για να βγάλουμε φωτογραφίες.

Σε μια άλλη είναι ξαπλωμένη μπρούμυτα πάνω σε μια πολύχρωμη πετσέτα κι εγώ, σκαρφαλωμένη στην πλάτη της, της βάζω αντιηλιακό. Έχει γυρισμένο το πρόσωπό της στο φακό, αλλά τα μάτια της είναι κλειστά. Φαίνεται ν' απολαμβάνει τη στιγμή και να χαλαρώνει. Δε θυμάμαι ποιος τραβούσε τη φωτογραφία. Θυμάμαι μόνο πόσο μαλακό ήταν το καυτό της δέρμα.

Σε κάποια άλλη πάλι οι τρεις μας, ο Βασίλης, η μαμά κι

εγώ, καθόμαστε στην αυλή του εξοχικού μας και τρώμε σταφύλια. Η μαμά δεν τρώει· κρατά ένα τσαμπί στο χέρι της και το κοιτά σκεφτική, σχεδόν μελαγχολική.

«Καλά, βρε κορίτσι μου, τι καινούρια ιστορία είναι πάλι αυτή κάθε νύχτα;»

Έντρομη η Φωτεινή γυρίζει το κεφάλι της στην πόρτα και βλέπει τον πατέρα της. Δεν μπορεί, πάλι την πάτησα, σκέφτεται.

«Ποια ιστορία, καλέ μπαμπά», απαντά με τρεμάμενη φωνή, ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί να βάλει πάνω στο τετράδιό της το χοντρό λεξικό που χρησιμοποιούσε το απόγευμα.

«Αυτή, Φωτεινή μου, να ξενυχτάς. Ξέρεις πάλι τι ώρα έχει πάει; Κοντεύει μία. Έπρεπε να κοιμάσαι ήδη τουλάχιστον δυο ώρες».

«Έχω... έχω να τελειώσω μια εργασία για τα αρχαία. Να, δε βλέπεις, εδώ έχω και το λεξικό».

«Έτσι στα ξαφνικά τόσο πολλή δουλειά στο σχολείο; Προχτές ξενυχτούσες για τα μαθηματικά, τώρα για τα αρχαία, αλλά το απόγευμα έβλεπες τηλεόραση. Η τηλεόραση θ' ανοίγει μόνο όταν τελειώνεις το διάβασμα. Δεν μπορεί να ξενυχτάς δώδεκα χρόνων παιδί. Συνεννοηθήκαμε;»

«Καλά, άσε με τώρα», του απαντά απότομα.

Ο Γεράσιμος Αντύπας κλείνει την πόρτα του δωματίου της και σωριάζεται στον καναπέ του σαλο-

νιού. Προσπαθεί να χαλαρώσει, μα δεν τα καταφέρνει. Περνούν λίγα λεπτά και σηκώνεται για να δει αν η κόρη του ξάπλωσε. Η Φωτεινή, ξαπλωμένη μπρούμυτα, προσποιείται ότι κοιμάται. Εκείνος διορθώνει τα σκεπάσματά της και της χαϊδεύει τρυφερά το κεφάλι. Επιστρέφει ξανά στο σαλόνι. Χαμηλώνει τα φώτα και βάζει ένα ποτό. Κάθεται στον καναπέ και κλείνει τα μάτια. Προσπαθεί να σκεφτεί. Τα τελευταία ξενύχτια της Φωτεινής, αλλά και μια γενικότερη αλλαγή στη συμπεριφορά της, τα ερμηνεύει σαν μηνύματα της εφηβείας που ξεκινά. Κι αισθάνεται ανεπαρκής να τα αντιμετωπίσει. Και πολύ μόνος. Με τον Βασίλη τα πράγματα είναι διαφορετικά. Πάντα τον αισθανόταν πιο γνώριμο, πιο οικείο. Με τη Φωτεινή όμως;

Λίγο μετά το τέλος του καλοκαιριού η μαμά κατάλαβε ότι ήταν άρρωστη. Δεν ξέρω αν κατάλαβε ακριβώς πόσο άρρωστη ήταν κι αν υποπτεύθηκε από την αρχή ότι θα πεθάνει. Πάντως σε μας, όσο ακόμη καταλάβαινε, δεν έδειξε τίποτα. Ήταν όμως πάντα μελαγχολική. Ο μπαμπάς λέει ότι δεν άντεχε στη σκέψη πως δε θα μας δει να μεγαλώνουμε, πως δε θα μας γνωρίσει πραγματικά. Αυτό, περισσότερο κι από το θάνατό της, δεν μπορούσε να το υποφέρει. Γι' αυτό προτίμησε να μείνει μόνη με τον εαυτό της· γι' αυτό προτίμησε να πάψει να μιλά.

Τις τελευταίες μέρες, από τότε που ξεκίνησα να γράφω

το βιβλίο της μαμάς μου, σκέφτομαι ότι ένα κορίτσι δωδεκάμισι χρόνων προσπαθεί να γράψει την ιστορία μιας γυναίκας που σε λίγο θα γινόταν σαράντα. Όσο όμως μοναδική κι αν είναι η σχέση τους, αυτές οι δυο γυναίκες δε θα συναντηθούν ποτέ! Δεν ξέρω αν η μαμά μου εκεί όπου βρίσκεται, αν βρίσκεται κάπου, μπορεί να με γνωρίσει. Εγώ όμως αυτό προσπαθώ να πετύχω, να τη γνωρίσω.

Το να γράφεις ένα βιβλίο για έναν άνθρωπο που δε ζει πια δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Και σίγουρα χρειάζεται αφοσίωση και προετοιμασία. Θα ήθελα να μπορούσα να κλειδώνομαι στο δωμάτιό μου για λίγες ώρες κάθε μέρα και να συγκεντρώνομαι απόλυτα σε αυτό. Ν' ανοίγω το άλμπουμ με τις φωτογραφίες και να προσπαθώ να θυμηθώ όσα έζησα ή όσα άκουσα με κάθε λεπτομέρεια. Να βυθίζομαι πίσω, σ' εκείνο το δύσκολο καιρό, προσπαθώντας να φέρω στην επιφάνεια τα συναισθήματα και τις σκέψεις που τον συνόδευαν. Να ζήσω αυτό που τότε δεν μπορούσα ή δε με άφησαν να ζήσω. Νιώθω ότι το οφείλω και στη μαμά μου και σ' εμένα. Και μετά να γράφω. Όμως αυτό είναι εξαιρετικά δύσκολο. Ο μπαμπάς όσες φορές προσπάθησα να κλειδωθώ εκνευρίστηκε πολύ, μέχρι που στο τέλος εξαφάνισε το κλειδί. Δεν μπορώ να καταλάβω τι ακριβώς φοβάται ότι θα συμβεί και δεν επιτρέπει τα κλειδώματα. Πάντως το βρίσκω πολύ δύσκολο, έως ανυπόφορο, να προσπαθώ να συγκεντρωθώ με τόσο κόσμο γύρω μου.

Είναι τρομερά παράξενο. Κάθομαι μπροστά σ' αυτό το κοντρό τετράδιο με τα άσπρα φύλλα και το φαντάζομαι

γραμμένο με όλα αυτά που έχω στο μυαλό μου κι όμως, τελικά, καταφέρνω να γράψω τόσο λίγα. Ήδη έχουν περάσει δέκα μέρες από τότε που ξεκίνησα. Μετρώ τα φύλλα στο ημερολόγιό μου και μου μένουν ακόμα εξήντα δύο μέρες μέχρι τα γενέθλιά της, περίπου δηλαδή δύο μήνες. Φοβάμαι ότι δεν μπορώ να βάλω σε τάξη αυτό το χάος που υπάρχει μέσα στο κεφάλι μου. Κι ο καιρός περνάει τόσο γρήγορα.

Το άγχος την έχει κυριεύσει και δεν μπορεί να συγκεντρωθεί. Αδύνατον να συνεχίσει τώρα. Κάθεται στο πιάνο κι αρχίζει να παίζει το αγαπημένο της Adagio από τη σονατίνα του Mozart σε Ρε Μείζονα. Δεν είναι η πρώτη φορά εξάλλου που καταφεύγει σε αυτόν, στον Mozart, και σε μια τέτοια μουσική, με γλυκιά και νοσταλγική διάθεση, για να ηρεμεί και να θυμάται.

Κι ενώ είναι αφοσιωμένη στη μελέτη της, ο Βασίλης στέκεται αθόρυβα σε μια γωνιά και την παρατηρεί. Έχει όρεξη για λίγη κουβεντούλα μαζί της, δε θέλει όμως να τη διακόψει. Περιμένει υπομονετικά την τελική συγχορδία για ν' αρπάξει την ευκαιρία.

«Μπράβο, μικρή. Πότε προχώρησες τόσο;»

«Αλήθεια, σου άρεσε;» ρωτά με πραγματικό ενθουσιασμό η Φωτεινή.

«Πολύ. Να σου πω την αλήθεια, νόμιζα ότι παίζεις ακόμη εκείνα τα χαζοτραγουδάκια και τις ασκήσεις, πώς τις λες, σκάλες;

«Καλά, παίζω και σκάλες, αλλά ευτυχώς τέρμα τα βαλσάκια και τα τραγουδάκια. Τώρα πια παίζω πραγματική μουσική. Μεγάλους συνθέτες: Bach, Mozart, Chopin. Κι αν είχα περισσότερο χρόνο; Τότε θα έτριβες τα μάτια σου. Αλήθεια, μωρέ Βασίλη, δε λες κι εσύ καμιά κουβέντα στον μπαμπά να κόψω τίποτα, να έχω περισσότερο χρόνο;»

«Σιγά τα πολλά που κάνεις, Φωτεινή μου. Τι να κόψεις; Το σχολείο ή τα αγγλικά;»

«Εντάξει το σχολείο, το ξέρω, δε γίνεται. Άντε και τα αγγλικά. Με ζόρι βέβαια. Αλλά το κολύμπι, τι το θέλω, μωρέ Βασίλη, το κολύμπι;»

«Η αλήθεια είναι ότι εδώ έχεις κάποιο δίκιο. Άντε, κάτι θα προσπαθήσω να κάνω. Όμως, άσ' τα αυτά. Εγώ άλλα θέλω να πούμε. Ευκαιρία είναι τώρα που είμαστε μόνοι μας».

«Άλλα; Σαν τι άλλα;»

«Σε βλέπω κάπως τώρα τελευταία».

«Κάπως, τι κάπως;» ρωτά η Φωτεινή όλο απορία.

«Να, όλο τα νεύρα σου έχεις. Μήπως σου συμβαίνει κάτι;»

«Μπα, πώς σου φάνηκε;»

«Τι πώς μου φάνηκε. Κάθε μέρα τσακώνεσαι με τη γιαγιά, ενώ όποτε μιλάς με τον μπαμπά γίνεται χαμός».

«Δε μας παρατάς. Ο μπαμπάκας μας σ' έβαλε να με ψαρέψεις;»

«Τι λες τώρα; Γιατί εγώ στραβός είμαι ή κουφός; Δεν ακούω τους καβγάδες; Δε βλέπω ότι τα βράδια ξενυχτάς, ότι κλείνεσαι με τις ώρες στο δωμάτιό σου; Άσε εκείνο το χοντρό τετράδιο που σέρνεις διαρκώς μαζί σου. Τι, νομίζεις δεν έχω καταλάβει τι κάνεις;»

«Δηλαδή τι έχεις καταλάβει; Άντε παράτα με, βλαμμένο, μη σου πω τίποτα χειρότερο, κατάσκοπε, χαφιέ, ρουφιάνε. Ίδιος, μωρέ, ίδιος είσαι κι εσύ με τους μεγάλους. Πού το είδες εσύ το χοντρό τετράδιο; Με παρακολουθείς λοιπόν, ε; Πες, πες όλη την αλήθεια».

«Ε, λοιπόν, κορίτσι μου, δεν πας καλά. Εγώ μια απλή κουβέντα ήθελα να κάνουμε, γιατί σε βλέπω έτσι κι έλεγα μήπως σε απασχολεί κάτι. Αλλά δίκιο έχεις, βλαμμένο είμαι, αφού κάθομαι και δίνω σημασία στις υστερίες σου. Όσο για το τετράδιο, νόμιζα ότι γράφεις ημερολόγιο», της λέει βροντώντας την πόρτα του δωματίου του.

Τώρα που γράφω αυτές τις γραμμές συνειδητοποιώ, πρώτη φορά, ότι δεν είμαι ένα παιδί χωρίς μητέρα, όπως πίστευα όλα αυτά τα χρόνια. Υπάρχουν στιγμές που έζησα με τη μαμά και μας ανήκουν, στιγμές που τις θυμάμαι κι άλλες που, αν φάσω καλά μέσα μου, θα τις θυμηθώ. Γιατί όλα όσα ζούμε βρίσκονται μέσα μας. Δεν μπορούν να φύγουν. Πού να πάνε άλλωστε;

Θυμάμαι το μεγάλο κουκλίστικο σερβίτσιο που μου είχε

φέρει κάποια Χριστούγεννα. Έπαιζα μ' αυτό πολλές ώρες. Μαγειρεύα φαγητά για όποιον ερχόταν στο σπίτι, έψινα καφέδες και κέρναγα γλυκά τις θείες και τις φίλες της. Και, όταν δεν υπήρχε κανείς να κεράσω, υπέμενε για ώρες το ίδιο παιχνίδι, να της φέρνω πότε καφέ και πότε τσάι, αλλάζοντας κάθε φορά το σκηνικό: πότε ερχόταν επίσκεψη στο «σπίτι» μου, πότε καθόταν σε «καφετέρια» κι εγώ έπαιρνα παραγγελία και τη σέρβιρα, πότε ήταν η «γιαγιά» που ήθελε λίγο τσαγάκι και πότε το «μωρό» που έπρεπε να ταΐσω.

Τις προάλλες ανακάλυψα στην αποθήκη του εξοχικού μας το ροζ ποδιλατάκι μου με τις βοηθητικές ρόδες. Είχα ξεχάσει και το ποδήλατο και τις προσπάθειες που έκανα να το καβαλήσω. Όσο όμως το κοιτούσα, τόσο γύριζα πίσω, ώσπου τελικά κατάφερα να ξαναζήσω μια μοναδική στιγμή: Με είχε πάρει στην αγκαλιά της και με είχε ανεβάσει στη σέλα γελώντας. Με βοήθησε να βάλω τα πόδια μου στα πετάλια και να κάνω τα πρώτα μέτρα. Μετά με άφησε. Όχι, δε στενοχωρήθηκα καθόλου που ξαναέζησα εκείνη τη στιγμή. Αντίθετα, χάρηκα. Κι όχι μόνο. Αισθάνθηκα το ίδιο εκείνο αίσθημα ασφάλειας και σιγουριάς που είχα νιώσει και τότε. Πρέπει να ήμουν τριών χρόνων.

Μπορώ ακόμη να θυμηθώ τις εκδρομές που κάναμε στο χωριό της γιαγιάς και του παππού. Και τις βόλτες μας κάτω στο ποτάμι. Θυμάμαι ότι προσπαθούσα να ξεσφίξω το χέρι μου από το δικό της για να ρίξω στο ποτάμι πετραδάκια. Εκεί υπήρχαν πολλά βράκια και η γιαγιά τη μάλωνε που με έπαιρνε μαζί της γιατί ήταν επικίνδυνα. Εκείνη

όμως επέμενε να κάνουμε αυτήν τη βόλτα μαζί. Αν συγκεντρωθώ πολύ, δε θα το πιστέψετε, αισθάνομαι μέσα στη κούφια μου τη ζέση της δικής της.

Δεν έχω ξανακατέβει στο ποτάμι από τότε που πέθανε. Σε λίγες μέρες θα πάμε στο χωριό για το Πάσχα. Νομίζω ότι φέτος πρέπει να κατέβω. Είμαι σίγουρη ότι θα θυμηθώ περισσότερα.

Κάνει φιλότιμες προσπάθειες να συνεχίσει, αλλά δεν τα καταφέρνει. Την απασχολεί ο προχθεσινός τσακωμός με τον Βασίλη.

Τώρα που είμαστε μόνοι στο σπίτι είναι ευκαιρία να τα ξαναβρούμε, σκέφτεται. Δυο μέρες τώρα ίσα που ανταλλάσσουν δυο τρεις, απαραίτητες, κουβέντες. Ευτυχώς που ο καθένας στο σπίτι έχει διαφορετικό πρόγραμμα κι έτσι δε βρίσκονται πολύ συχνά και οι τρεις μαζί, γιατί τότε σίγουρα ο μπαμπάς κάτι θα είχε καταλάβει. Και σε καμιά περίπτωση δε θέλει να του ξεφύγει τίποτε του Βασίλη περί τετραδίου, πριν τον πείσει ότι πρόκειται ακριβώς γι' αυτό που είχε φανταστεί: για ένα απλό, αθώο, εφηβικό ημερολόγιο.

Όμως, η καθαρή αλήθεια δεν είναι μόνο αυτή. Εντάξει, μπορεί με τον Βασίλη να τσακώνεται, αλλά, για να λέμε και του στραβού το δίκιο, συνήθως εκείνη δημιουργεί τις φασαρίες, ενώ ο Βασίλης πάντα, ή σχεδόν πάντα, παίρνει το μέρος της, όταν

τσακώνεται με τους μεγάλους. Ακόμα κι όταν είχαν φωνάξει τον μπαμπά στο σχολείο για να του ανακοινώσουν ότι μια ολόκληρη ώρα, ώρα των μαθηματικών φυσικά, είχε κάνει κοπάνα στο... προαύλιο, πάλι ο Βασίλης είχε πάρει το μέρος της.

Δειλά δειλά, γιατί ξέρει ότι για άλλη μια φορά η ίδια έχει λερωμένη τη φωλιά της, χτυπά την πόρτα του δωματίου του αδελφού της.

«Λέγε τι θες και γρήγορα», της λέει εκείνος απότομα.

«Ήθελα να μιλήσουμε λίγο», του απαντά διστακτικά. Δεν είναι δα κι από τα παιδάκια εκείνα που εύκολα παραδέχονται τα λάθη τους.

«Τι να πούμε, Φωτεινή μου; Ότι είμαι κατάσκοπος, ρουφιάνος κι ό,τι άλλο σου κατέβει στο μυαλό; Άσε, έχω και διάβασμα. Αν δεν το θυμάσαι, δίνω και κάτι Πανελλήνιες εφέτος».

«Έλα, Βασιλάκη μου. Γιατί μου μιλάς έτσι τώρα; Από εσένα περίμενα να με καταλαβαίνεις περισσότερο».

«Α, ωραία. Ζήτα μας και τα ρέστα. Πας καλά, μωρέ; Εγώ δεν ήρθα προχτές να μιλήσουμε κι έγινε ο χαμός; Τι θες τώρα;»

«Να σου πω, να, εντάξει».

«Τι εντάξει, μωρέ. Θες να μου σπάσεις τα νεύρα;»

«Όχι. Εντάξει λέω, πώς να σου το πω. Δικό μου το σφάλμα. Αλλά έλα και λίγο στη θέση μου. Όλοι

μού συμπεριφέρονται σαν να είμαι μωρό. Η γιαγιά μόνο που δε με τσιτίζει κι ο μπαμπάς με ελέγχει συνεχώς. Γιατί διαβάζω, γιατί δε διαβάζω, ποιος πήρε τηλέφωνο, γιατί κάθομαι στο δωμάτιό μου, γιατί βλέπω τηλεόραση. Δεν καταλαβαίνεις; Αλλά εγώ μεγάλωσα, Βασίλη. Μπορεί να μην το βλέπετε, αλλά μεγάλωσα. Και ξέρω μόνη μου και πότε να διαβάσω και πότε να φάω και πότε έχω μάθημα και με ποιον κάνω παρέα. Και θέλω να μένω και για λίγο μόνη μου. Και ναι, έχεις δίκιο. Θέλω να γράφω ημερολόγιο. Πού είναι το κακό σε όλα αυτά;»

«Αχ, βρε Φωτεινή μου. Πουθενά. Καλά, τόσα χρόνια και με μένα τα ίδια δεν γίνονταν. Δε θυμάσαι τι έγινε μέχρι να πείσω τον μπαμπά να πάω μόνος μου σινεμά; Γιατί, εφέτος δε με έχει πρήξει με τις Πανελλήνιες. Μωρέ, αν τα ήξερα εγώ αυτά, όχι Αρχιτεκτονική, ούτε Ανθοδετική στην Καλαμάτα δε θα διάλεγα».

«Λοιπόν, είμαστε εντάξει;»

«Αχ, βρε χαζούλα. Αφού ξέρεις ότι σου έχω αδυναμία. Γι' αυτό με κάνεις ό,τι θέλεις. Εντάξει είμαστε, αλλά κοίτα κι εσύ λίγο να ηρεμήσεις, γιατί έτσι δεν πρόκειται να πείσεις κανέναν. Χρειάζεται υπομονή και μέθοδο μέχρι να καταλάβουν ότι μεγάλωσες κι ότι πια μπορούν να σε εμπιστευτούνται. Δεν είναι εύκολα πράγματα αυτά».

Ξαλαφρωμένη η Φωτεινή δίνει ένα τρανταχτό

φιλί στον αδελφό της και τρέχει πίσω στο δωμάτιό της. Σίγουρα τώρα θα βρει τον τρόπο να συνεχίσει.

Όσο προχωρώ στο γράψιμο, τόσο διαπιστώνω ότι θυμάμαι περισσότερα πράγματα. Πολύ περισσότερα απ' όσα πίστευα όταν ξεκίνησα. Και είναι βέβαια κι όλες αυτές οι ιστορίες που έχω ακούσει. Όμως, είναι τόσο μπερδεμένα όλα. Πάντως, το γεγονός ότι πρέπει να βάλω αυτές τις αναμνήσεις σε κάποια σειρά μου δημιουργεί ένα άγχος, μια αγωνία. Αλλά και μια επισημότητα, μια ευθύνη. Γιατί, όσο προχωρώ, τόσο αισθάνομαι ότι αυτό που θέλω να κάνω πρέπει να το κάνω. Και πρέπει να το κάνω καλά! Τώρα που γράφω, που βρίσκομαι αντιμέτωπη με όλα αυτά τα αδυσώπητα λευκά χαρτιά που ζητούν επίμονα να τα γεμίσω με τα γράμματα και τις λέξεις μου, καταλαβαίνω ότι δεν αρκεί να θέλεις να εκφράσεις κάτι· πρέπει να βρεις τον τρόπο που θα το κάνεις.

Σίγουρα, λοιπόν, πρέπει να βάλω μια τάξη και, το πιο δύσκολο, να κάνω μια επιλογή αυτών που πραγματικά θέλω να πω. Αυτών που θεωρώ σημαντικά για να γνωρίσω εγώ τη μαμά μου, για να συνεχίσετε να τη θυμάστε εσείς όλοι που την αγαπήσατε και για να τη γνωρίσετε κι εσείς που τώρα διαβάζετε το βιβλίο μου. Γιατί η μαμά μου ήταν ξεχωριστή, ήταν μοναδική. Θα μου πείτε βέβαια ότι αυτό ισχύει για όλους τους ανθρώπους, είτε συνεχίζουν να ζουν είτε πεθαίνουν. Μα, σκέφτομαι εγώ, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο ο θάνατος δεν είναι τόσο οδυνηρός; Αν όλοι οι άνθρωποι ήταν ίδιοι και για καθέναν που έφευγε βρίσκαμε

κατευθείαν έναν ολόιδιο να τον αντικαταστήσουμε, τότε δε θα υπήρχε και λόγος να πονάμε αλλά, βέβαια, ούτε και ν' αγαπάμε.

Τώρα που γράφω αυτά μου έρχεται στο μυαλό μια άλλη ιστορία. Κάποτε, δε θυμάμαι καθόλου πόσων χρόνων ήμουν, έχασα στη θάλασσα μια Βαρβιέ. Έκλαιγα συνέχεια και για πολλές ώρες, μέχρι που οι γονείς μου με λυπήθηκαν και με πήγαν να αγοράσουμε μια καινούρια. Πήγαμε σε πολλά μαγαζιά, φυσικά δεν μπορώ να θυμάμαι σε πόσα. Βρίσκαμε την Βαρβιέ κομμώτρια, την Βαρβιέ δασκάλα, την Βαρβιέ γιατρίνα. Αυτή, όμως, τη δική μου δεν τη βρίσκαμε πουθενά. Ήθελα ακριβώς την ίδια. Έτσι, λοιπόν, συνεχίσαμε να ψάχνουμε, μέχρι που την ανακαλύψαμε στα ράφια κάποιου παιχνιδάδικου. Σε δυο μέρες είχα ξεκάσει την παλιά.

Αυτό που θέλω να πω είναι ότι, από τότε που η μαμά έφυγε, αγάπησα κι αγαπώ βαθιά άλλες γυναίκες. Αγαπώ τη γιαγιά, τις θείες μου –ίσως λίγο περισσότερο τη θεία Χριστίνα– και την κυρία Αθηνά, τη δασκάλα μου στο δημοτικό. Όμως τις αγαπώ διαφορετικά. Κι όχι μόνο διαφορετικά από τη μαμά μου, αλλά διαφορετικά και την καθημέρα. Αλλά θέλω να μιλήω για τη μαμά μου. Λέγοντας βέβαια αυτά, δεν μπορώ να πω ότι δε λυπάμαι, ότι δε στενοχωριέμαι, ότι δε μου έρχεται ακόμα και να κλάψω. Όμως μ' αρέσει κιόλας, με ανακουφίζει και με κάνει να σκέφτομαι ότι, σίγουρα, η μαμά μου δεν ήταν μια απλή Βαρβιέ.

Ενώ όμως η Φωτεινή, ξαλαφρωμένη, συνεχίζει

να γράφει, ο Βασίλης βασανίζεται από τις δικές του σκέψεις. Όταν η μητέρα τους πέθανε, ήταν περίπου στην ηλικία που είναι σήμερα η Φωτεινή. Εκείνος, τουλάχιστον, πρόλαβε να περάσει τα παιδικά χρόνια με τη μάνα του. Εκείνη τον πήγε την πρώτη μέρα στο σχολείο, εκείνη τον βοήθησε να μάθει να διαβάζει και να γράφει. Στην αγκαλιά της έτρεχε, όταν μάλωνε με τους φίλους του ή τον κατσάδιαζε η δασκάλα. Μαζί της πήγε στους πρώτους αγώνες στο στίβο κι εκείνη τον πρωτοχειροκρότησε. Ίσως γι' αυτό μετά δε θέλησε να συνεχίσει και τον παράτησε. Βέβαια, τα πρώτα χρόνια της εφηβείας και για τον ίδιο ήταν πολύ δύσκολα. Όμως, τελικά, τα βρήκε με τον πατέρα του –δεν ήταν και πολύ δύσκολο– και σήμερα οι δυο τους είναι «φιλαράκια», αν εξαιρέσουμε την πίεση που του ασκεί εφέτος με τις Πανελλήνιες. Με την αδελφή του, όμως, καταλαβαίνει ότι τα πράγματα είναι περίπλοκα. Αυτή σαν να μεγάλωσε μόνη της. Και σίγουρα έχει πολλά δίκια. Το βλέπει, ο πατέρας τους, πολλές φορές, είναι αμήχανος στην αντιμετώπισή της –ίσως η διαφορά του φύλου– και η γιαγιά αρκετά μεγάλη για να καταλάβει τις ανάγκες ενός σημερινού κοριτσιού. Και η Φωτεινή αλλάζει κάθε μέρα. Αλλάζει η προσωπικότητά της, αλλάζει η ψυχολογία της, αλλάζει το σώμα της. Πόσες απορίες άραγε θα έχει για τη ζωή, για τις ανθρώπινες σχέσεις, για το άλλο φύλο,

για τον έρωτα, ακόμα και για το ίδιο της το σώμα; Η θεία Χριστίνα βέβαια μιλάει συχνά μαζί της, αλλά δεν μπορεί να ξέρει πόσους από τους προβληματισμούς της της εμπιστεύεται η Φωτεινή. Ίσως, σκέφτεται, γι' αυτό και η καινούρια εμμονή της με το ημερολόγιο.

Τελα σας. Με λένε Φωτεινή Αντύπα και είμαι δώδεκα χρόνων
και κάτι μινών. Πηγαίνω στην Πρώτη Γυμνασίου και ζω
με τον μπαμπά μου και τον αδελφό μου, τον Βασίλη,
σε μια γειτονιά της Αθήνας.

Σε λίγες μέρες είναι τα γενέθλια της μαμάς. Αν ζούσε,
θα γινόταν τώρα σαράντα χρόνων. Δεν ξέρω πόσο καλά τη θυμάμαι.
Δεν μπορώ να πω με απόλυτη σιγουριά αν τα μάτια της
ήταν γαλάζια ή πράσινα, αν ήταν ψηλή ή κοντή –εμένα έτσι κι αλλιώς
μου φαινόταν πολύ ψηλή γιατί τότε ήμουν μικρή– ή πόσο μακριά
ήταν τα μαλλιά της. Θυμάμαι όμως ότι ήταν πορτοκαλιά, ναι, δε λέω
ψέματα, η μαμά μου είχε πορτοκαλιά μαλλιά. Θυμάμαι ακόμα
μια μυρωδιά, ανακατεμένη λεβάντα και τριαντάφυλλο,
να με χαλαρώνει λίγο προτού ανταλλάξουμε το τελευταίο φιλή
της ημέρας. Ο μπαμπάς λέει πως ήταν το άρωμά της
–έχει φυλάξει το τελευταίο μπουκαλάκι– αλλά μπα,
δεν είναι ακριβώς η ίδια μυρωδιά.

Στο σπίτι, όμως, έχουμε πολλές φωτογραφίες. Τι μαμά
κοριτσάκι, τι μαμά κοπέλα στο λύκειο, τι μαμά νύφη, τι μαμά έγκυο,
πρώτα στον Βασίλη κι αργότερα σ' εμένα. Σίγουρα, ήταν πολύ όμορφη
γυναίκα η μαμά μου. Έχω φτιάξει ένα άλμπουμ καταδικό μου
και το έχω στο δωμάτιό μου. Έτσι κρατώ μέσα στο μυαλό μου
την πιο όμορφη εικόνα της.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550

www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

Από 13 ετών

ISBN 978-960-453-830-0

9 789604 538300

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 08443

ΔΙΑΒΑΖΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ